

ПТИЦИ

ТЕ ИЗЧЕЗВАТ!

Белият щъркел се среща все по рядко в някои райони на България.

Туканите

Обичат да стоят на някой клон в короната на високо дърво и да похапват плодове.

Борнео

Вижте птиците на Борнео и разберете каква заплаха дебне тях и острова.

Бял щъркел
(*Ciconia ciconia*)

Обичат да стоят на някой клон в короната на високо дърво и да похапват плодове.

Михаил Николов

Снимка: Общомедия

ТЕМИ

3 ТЕ ИЗЧЕЗВАТ: Бял щъркел

Март месец е и всички сме окичени с мартеници, и както повелява традицията трябва да ги свалим щом видим щъркел.

От: Михаил Николов Снимки: Общомедия (GNU FDL)

7 Туканите

Ако има нещо, което да различава туканите от всички останали птици, то несъмнено е клюнът им.

От: Михаил Николов Снимки: Общомедия (GNU FDL)

10 Умиращият рай

Вижте птиците на Борнео и разберете каква заплаха дебне тях и острова.

Снимки: Михаил Николов

11 Птиците на Борнео

Снимки: Cheekay Leong

Рубрики

Те изчезват

Бял щъркел (*Ciconia ciconia*)

Лице на броя

Туканите (*Ramphastidae*)

География

Умиращият рай

Фотогалерия

Птиците на Борнео

Можете да гледате клипчета и да слушате звуци от различни птици на сайта bgbirds.com

Добавете снимки на вашите птици във фотогалерията на адрес: photo.bgbirds.com

Във форума към сайта Птици ще откриете отговор на всичките си въпроси и ще намерите приятели: forum.bgbirds.com

КОРИЦА - Бял щъркел (*Ciconia ciconia*)

Снимка: Adrian Pingstone (Общомедия)

ТЕ ИЗЧЕЗВАТ: Бял щъркел (Ciconia ciconia)

В тази рубрика ще ви запознаваме с птици, все по-рядко срещани в България. Такъв е случая с Белия щъркел. Той е почти изчезнал от някои райони на страната, и за това е включен в Червената книга на България.

Автор: Михаил Николов

Март месец е и всички сме окичени с мартеници, и както повелява традицията трябва да ги свалим щом видим щъркел. Макар да приемаме тези красиви птици за даденост, те далеч не са в безопасност. Много от тях може и да не се завърнат по нашите земи. Причините могат да бъдат много – от множеството опасности, дебнещи ги по дългия им път до Африка и обратно, до засушаването на някои райони.

Белия щъркел е добре познат на всички нас. Дългите му крака и клюн, освен че му помагат да ловува, го правят и най-високата птица в България – над 1 метър. Размаха на крилете му е 155-165см, а теглото достига до 5кг. Белият щъркел е изцяло бял, като изключение правят маховите пера и част от перата по гърба, които са черни. Краката и клюна при възрастните са червени, а при малките – черни.

При полет лесно може да бъде разпознат, не само заради контрастното си оцветяване, а и заради специфичните за него, издадени шия и крака.

Световната популация на белия щъркел възлиза на 250-260 хил. двойки. В Европа гнездят около 75% от тях, като в България гнездят 4200 двойки.

Между 1970 и 1990г. световната популация рязко намаля и въпреки последвалото увеличаване, все още не е достигнала предишния си размер.

Европейската популация се разделя на две и интересното е, че двете части поемат по различен път през есента и зимуват на различни места.

СНИМКА: MAREK SZCZEPANEK (GNU FDL)

СНИМКА: CARL KAPPSTEIN (GNU FDL)

продължава на стр. 4 >>

СНИМКА: ARTUR MIKOŁAJEWSKI (GNU FDL)

Полет

СНИМКА: MANFRED HEYDE (GNU FDL)

продължава на стр. 5 >>

Западноевропейските щъркели и преминават през Гибралтар и зимуват в Западна и Централна екваториална Африка. Източноевропейските се събират по пътя Via Pontica и преминават през Босфора и Дарданелите, като зимуват в Източна екваториална Африка и достигат дори да ЮАР.

Пътуването им отнема по-малко от месец, като на ден летят над 8 часа. Те използват въздушните течения, за да планират и да си отпочиват.

Хранят се главно с жаби и други земноводни (гущери), големи насекоми, а в редки случаи с малки птици и гризачи. Ловува в мочурища, блата и оризища.

Вероятно всеки знае, че щъркелите пристигат по нашите земи през март, до средата на април. Тъй като се е смятало, че щъркелите носят здраве, те винаги са приемани добре от хората и са били единствено обект на радост и възхищение. На много места са им създадени по-добри условия за гнездене. Свикнали с доброто отношение към тях, щъркелите често гнездят в непосредствена близост до хората.

Гнездата им са големи и тежки, и достигат до 1.7 метра в диаметър. Изградени са от клони, а постелката в гнездото е предимно от мъх, но често се срещат парцали, хартия и други отпадъци. Всяка година, при завръщането си, надграждат гнездата.

През април женската снася от 3 до 6 бели яйца, които мъти приблизително 35 дни. В мътенето участват и двамата бъдещи родители. Тъй като мътенето започва веднага след снасянето на първото яйце, малките се излюпват през интервал от 1-2 дни.

В храненето на малките участват и двамата родители. Вече заякнали, малките напускат гнездото след около 2 месеца (обикновено в началото на юли). Те достигат полова зрялост на около 4-5 годишна възраст.

СНИМКА: NEVIT DILMEN (GNU FDL)

СНИМКА: DOMINIK RYBA (GNU FDL)

продължава на стр. 6 >>

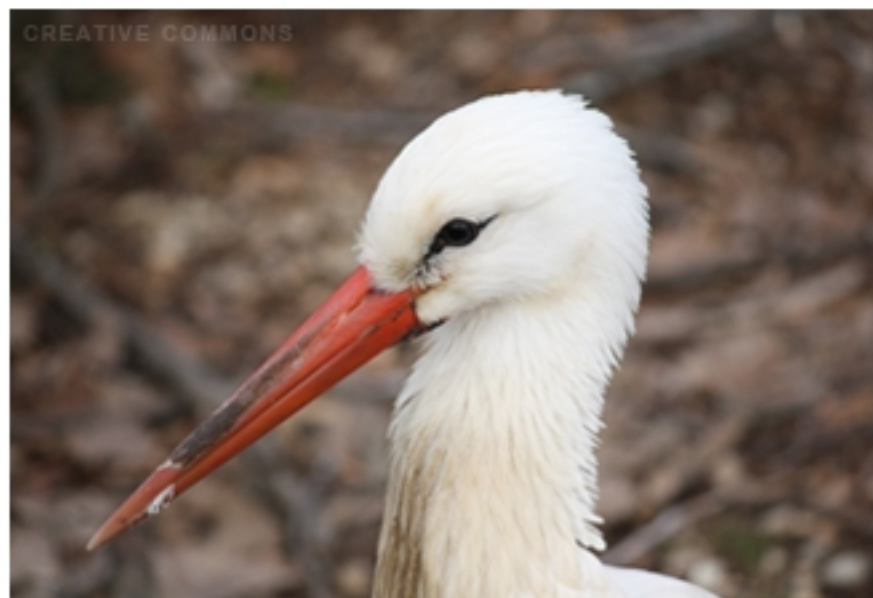

СНИМКА: CHRISTOPHE GESCHÉ (GNU FDL)

Когато пораснат обикновено правят своите гнезда на не повече от 25км от родното си място.

Макар за много хора да е гордост да имат щъркелово гнездо на къщата си, някои хора умишлено събарят гнездата и ги прогонват от домовете си. За това по-често можем да видим гнезда на обществените сгради или стълбовете.

В последните години се забелязва отдръпване на щъркелите от някои райони на Западна България, Родопите и Добруджа. Основната причина е засушаването.

СНИМКА: LTSHEARS (GNU FDL)

СНИМКА: CHRISTOPHE GESCHÉ (GNU FDL)

СНИМКА: M. BETLEY (GNU FDL)

СНИМКА: BOGDAN GIUȘĂ (GNU FDL)

ТУКАНИТЕ (RAMPHASTIDAE)

Автор: Михаил Николов

Автор: Томтнетомсат (Общомедия)

Ако има нещо, което да различава туканите от всички останали птици, то несъмнено е клюнът им. Макар на дължина да е почти на половината им тяло, не им създава никакви проблеми. Това се дължи на големите въздушни кухини, които го изпълват, и го правят изключително лек.

По-голямата част от оперението им е черно, като само врата и основата на опашката са в друг цвят, различен при всеки вид. Около очите няма оперение, а кожата е ярко оцветена. Имат

къси, но широки и силни крака, които са приспособени за катерене по дърветата. Опашката е къса е и права и се състои от десетина пера. Долната част на клюна е плоска, а горната по-голяма. Това улеснява задържането на храната.

Туканите са общо 36 вида, от над половин метър на дължина и почти 1кг тегло до мъничета, тежащи едва 100гр. Всички те, с най-разнообразни цветове и гласове обитават екваториалните и тропични райони на Южна и Централна Америка.

Обитават широколистни гори в ниските части. Обичат да стоят на някой клон в короната на високо дърво и да похапват плодове.

При полет се издигат на голяма височина, а след това планират, описвайки широки кръгове във въздуха. Избягват дълги полети.

продължава на стр. 8 >>

CREATIVE COMMONS

Снимка: MSeSES (GNU FDL)

CREATIVE COMMONS

СНИМКА: LAURI VÄIN (GNU FDL)

СНИМКА: SUPER KAPA (GNU FDL)

СНИМКА: BILL AND MAVIS (GNU FDL)

Хранят се основно с плодове, като банани и ягоди. Могат също да ядът паяци и други безгръбначни, а в редки случай гущери и малки змии. Отглеждани в плен, ядът почти всичко, което им се даде: месо, хляб, риба, различни безгръбначни, гущери, яйца, семена и дори сочна трева, но предпочитат плодовете.

Туканите са моногамни птици. Гнездят в дупки по дървета, където снасят от 1 до 4 бели яйца. Мътенето продължава около 15-16 дни. Малките се излюпват голи, слепи и напълно безпомощни. Те разчитат изцяло на грижите на родителите си и са готови да напуснат гнездото едва след 6-8 седмици.

Туканите се отличават с голяма доверчивост и възприемчивост, което ги прави лесни за опитомяване. Но местното население лови туканите не заради това, а заради вкусното им месо и красивите пера. Те дори украсяват короната на бразилския цар.

СНИМКА: DAPH CHLOE (GNU FDL)

СНИМКА: ОБЩОМЕДИЯ

СНИМКА: ОБЩОМЕДИЯ (GNU FDL)

УМИРАЩИЯТ РАЙ

Автор: *Михаил Николов*

Остров Борнео с право може да бъде наричан рай. В своите гъсти гори той крие хиляди животински и растителни видове и е едно от малкото останали непроучени места на Земята.

Наричан от индонезийците Калимантан, островът е трети по големина и по височина в света. Вътрешността му е заета от планини, достигащи над 4000 метра височина, но в по-голямата си част те не надвишават 1000-2000 метра. Зад непроходимите му екваториални

гори се разкрива същински рай – екзотични птици, растения с гигантски цветове и видове, все още непознати на учените. Много от тях се срещат единствено там.

Наред с множеството земноводни и бозайници, едни от животните, които представляват най-голям интерес са птиците. Ежегодно хиляди любители на птиците и фотографи от цял свят посещават острова за да се любуват на красивата природа и да запечатат тези гледки на лента. Един от тях е фотографа See Kay Leong, чийто снимки можете да видите на следващите страници.

Палмови плантации

Снимка: www.guardian.co.uk

благоприятните условия за отглеждане на маслодайни палми. Палмовото масло, което се добива от тях, се използва за готвене, в козметиката и още много продукти, дори и биогорива.

продължава на стр. 11 >>

За съжаление през последните години биоразнообразието на Борнео е силно застрашено. Водени от икономически интереси, множество местни и чужди предприемачи изсичат хиляди кв.км тропически гори и обричат стотици видове на гибел. Богат на дървен материал, въглища, нефт, природен газ и други природни ресурси, Борнео е безконтролно обезлесяван през последните десетилетия.

Но това, което най-много привлича чуждестранните компании на острова са

Пожар в горите на Борнео

Търсенето му в световен мащаб непрекъснато се увеличава и отглеждането на тези растения се превръща в изключително доходен бизнес. Но, за да се освободи място за плантациите, вече над 60 000 кв.км гори са изсечени и опожарени и тенденцията е до 10 години палмовите плантации да се разпрострат на територия по-голяма от България.

Влажния климат и гъстите тропически гори до скоро предпазваха острова от големи пожари, но изсичането на горите и действието на Ел Ниньо засушиха района и през последните две десетилетия големи пожари изгориха милиони хектари растителност и поставиха под въпрос оцеляването на много застрашени видове.

В резултат на това, днес островът е покрит с два пъти по-малко гори, от колкото през седемдесетте години на миналия век.

ПТИЦИТЕ НА БОРНЕО

СНИМКИ: СЕЕКАУ LEONG И ОБЩОМЕДИЯ

Пепелявата каня (*Elanus caeruleus*)

СНИМКА: J. M. GARG
(GNU FDL)

* (*Hemiprocne comata*)

СНИМКА: СЕЕКАУ LEONG (BORNEOBIRDS.COM)

Кафява сврачка (*Lanius cristatus*)

СНИМКА: СЕККАЙ ЛЕОНГ (BORNEOBIRDS.COM)

* (*Alophoixus ochraceus*)

СНИМКА: СЕККАЙ ЛЕОНГ (BORNEOBIRDS.COM)

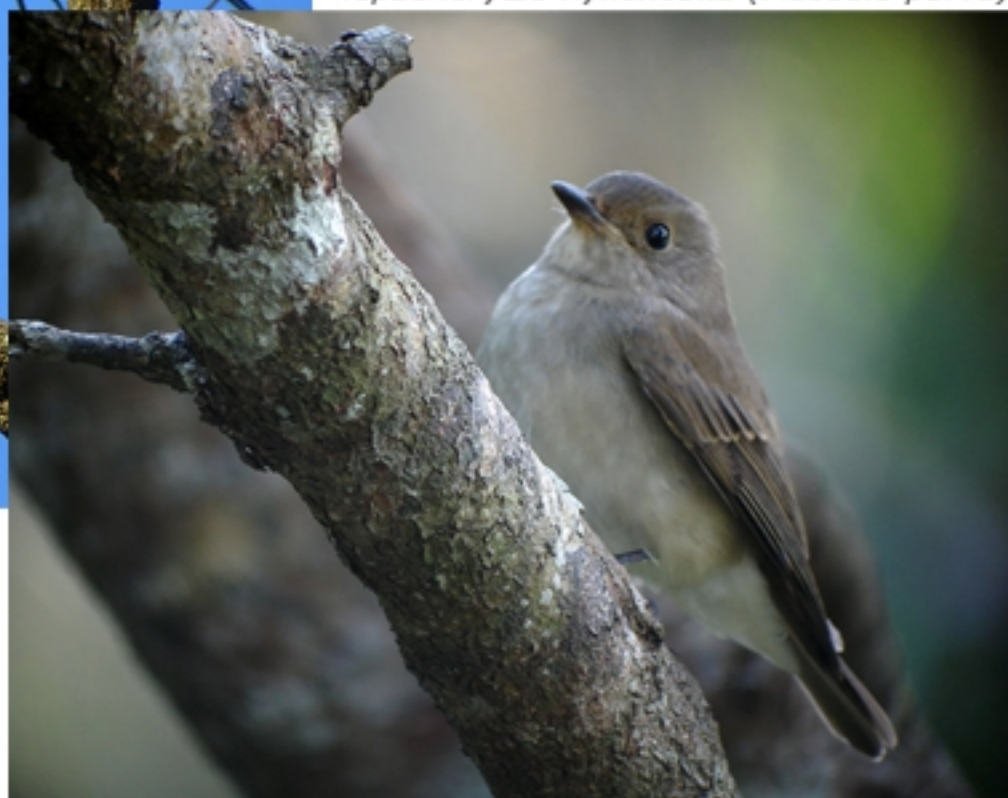
* (*Eurystomus orientalis*)

СНИМКА: СЕЕКАЙ LEONG (BORNEOBIRDS.COM)

СНИМКА: СЕЕКАЙ LEONG (BORNEOBIRDS.COM)

Червеногуша мухоловка (*Ficedula parva*)

СНИМКА: СЕЕКАЙ LEONG (BORNEOBIRDS.COM)

Михаил Николов (администратор)

E-mail: mico@gbg.bg

Skype: mico_bg

Cheekay Leong (Снимки във фотогалерията)

Сайт: www.borneobirds.com

Вашия банер тук...

Станете наш приятел, за да бъде и вашата реклама тук!

За целта се свържете с администратора на посочените адреси.

BGBIRDS.COM

Пиши за списанието,

стани автор

За да станете автор, трябва да напишете статия на някаква тема, свързана с птиците и да я изпратите на администратора.

Другия начин е да пишете статии за различни видове птици във форума (*forum.bgbirds.com*) и някоя от тях ще бъде включена в списанието.

**Очаквайте следващия брой през
Май 2009!!!**